

Daniel
Zastavení třetí
Da 3,31-4,34

1. Svědectví krále Nebúkadnesara (verše 3,31-4,6)

Zde promlouvá sám babylonský král. Je použito dopisové formy, kterou známe z novozákonních epištol. Nejprve se představuje pisatel listu, pak jsou uvedeni adresáti. Odesílatelem je zde tedy král Nebúkadnesar. Adresáty pak všichni lidé. Původně jsou zřejmě míněni především všichni lidé, žijící v jeho říši. Poselství však nepochybně platí všem lidem na světě.

Král si přeje povědět všem lidem o divech, které na něm vykonal Bůh. Boha také v úvodu svého dopisu chválí. Obdivuje Boží znamení a divy. Zdůrazňuje Boží věčnou vládu. Tato slova chvály vyplynula z královy drsné životní zkušenosti. Naprostou Boží moc poznal doslova na vlastní kůži. Jeho chvála tak není laciná ani umělá. I dnes jistě existuje rozdíl mezi uctíváním umělým, ba vyumělkovaným, a uctíváním opravdovým, které vyplývá z osobní zkušenosti s Bohem.

Nebúkadnesar píše o svém spokojeném a pohodovém životě v královském paláci. Nic zřejmě nenasvědčovalo tomu, že by měly vyvstat nějaké problémy. Na obzoru jeho života nebyl v tu chvíli jediný mráček. A snad i po fyzické stránce se cítil ve výborné formě. Takové chvíle pohody můžeme prožívat i my (sr. Ž 30). Chvíle, kdy se nám většina věcí daří. Králova pohoda však byla narušena hrůzostrašným snem. Tentokrát si ho král pamatoval (sr. Da 2,3-13). Stejně jako posledně nebyli jeho odborníci schopni sen vyložit. I když si můžeme klást otázku, zda to tentokrát bylo způsobeno čistě jejich neschopností. Význam tohoto snu mohl být králi a jeho vykladačům celkem zřejmý. Možná ho nedokázali vyložit proto, že se jeho smyslu báli.

Král se znovu obrací na Daniela, v jehož vykladačské schopnosti měl důvěru. Pozoruhodné je, že král zde třikrát opakuje, že v Danielovi je „*duch svatých bohů*“ (v. 5, 6 a 15 ČEP). Tato skutečnost byla příčinou Danielových vykladačských schopností. Duch Boží, Duch svatý, dával Danielovi schopnost vykládat sny. I nám Bůh zjevuje svá tajemství skrze svého Ducha. Zejména nám zjevuje, co nám bylo darováno v Kristu (sr. 1K 2, 10 ČEP).

2. Králův sen (verše 7-15)

Ve svém snu viděl král jakýsi obří strom. Ovocný strom, který poskytoval potravu, ochranu a bezpečí všemu tvorstvu. Na příkaz nebeského posla byl strom pokácen. Ponechání pařezu v zemi naznačovalo, že se nejednalo o naprostý zánik stromu. Ze slov nebeského posla vyplývalo, že strom měl představovat nějakého člověka. Místo srdce lidského bylo totiž onomu stromu dáno srdce zvířecí (v. 13).

Úděl stromu měl být názorným poučením o jedné zásadní pravdě: „*Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a komu chce, je dává; může nad ním ustanovit i nejnižšího z lidí.*“ (Da 4,14 ČEP) Král s důvěrou vyzval Daniela, aby mu sen vyložil. Učinil tak s opětovným poukazem na skutečnost, že v Danielovi přebývá „*duch svatých bohů*“ (v. 15).

3. Výklad snu a rada (verše 16-25)

Od verše 16 až do verše 30 je vyprávění ve třetí osobě. Až od verše 31 vyprávění přechází opět do první osoby, znovu promlouvá král Nebúkadnesar. Předtím krále vyděsil sen. Nyní Daniela

Daniel Zastavení třetí

vydělil výklad snu. Nepochybně se zdráhal králi výklad povědět. Takový bývá úděl proroků - mnohdy musí z Božího pověření předat poselství, které by sami raději neříkali. Také to je zapření sebe sama a nesení kříže (srov. Mt 16,24) - povědět, co chce říci Bůh, nikoliv to, co by se líbilo mně.

Nebúkadnesar však Daniela povzbuzoval, aby se výkladu nebál. A tak Daniel králi sdělil, že on sám, král, je tím obřím stromem. Pokácení stromu obrazně znázorňovalo královo dočasné šílenství. Na celých sedm let se měl stát zvířetem, byť v lidském těle. Na sedm let měl ztratit svou královskou moc. Pařez v zemi ovšem znázorňoval, že království bude Nebúkadnesarovi opět vráceno. Tímto způsobem chtěl Bůh krále, a nejen jeho, přesvědčit o své moci.

Daniel pak dal králi i radu. Nebúkadnesar se měl sám pokorit. Měl činit určité pokání, tedy změnit svůj postoj. Projevem jeho pokání měla být dobročinnost vůči strádajícím. Byla ještě naděje, že by byl Boží soud oddálen. Možná i úplně zrušen. Předpověď Nebúkadnesarova zešlení tedy zřejmě nebyla sdělením neměnného osudu. Svým pokáním jej Nebúkadnesar mohl oddálit, snad i úplně zrušit. S něčím takovým se setkáváme v knize Jonáš. Bůh předpověděl zkázu Ninive. Když však Ninivané činili pokání, Bůh od svého záměru zničit město upustil (viz Jon 3,10).

4. Co se s králem stalo (verše 26-34)

Nevíme, zda se král podle Danielovy rady zařídil. Pokud ano, mohlo oněch 12 měsíců být slibovaným prodloužením králova klidu (viz v. 24). Pokud král pokání nečinil, dostal na ně alespoň dostatek času. Když se jednou procházel ve svém paláci, z jeho úst zazněla slova, kterými obdivoval své vlastní dílo, a tím vlastně i sám sebe. Sotva to však dořekl, ozval se jiný hlas, hlas z nebe. Oznamoval mu naplnění hrůzostrašného snu. Vzápětí se také stalo to, co sen králi předpovídal. Král zešlel. Celých sedm let pak žil jako zvíře. Jeho chování může připomínat příznaky onemocnění, které se nazývá lykantropie. (Klinická lykantropie je psychické onemocnění, u kterého dochází k podstatné změně ve vnímání okolí a sebe sama. Člověk postižený touto nemocí sám sebe vnímá jako zvíře, nejčastěji ve formě vlka, ale může se identifikovat i s krávou, medvědem, kočkou, červem, roztočem, slepicí či jinými zvířaty. S tím souvisí i příznaky, kam lze řadit bezděčně vydávané zvuky, zmatenost, špatnou orientaci v prostoru, plazení aj.) Už sama králova sebejistota byla určitým druhem šílenství. Ve své sebejistotě si patrně myslel, že je něčím víc, než ostatní lidé, že má neomezenou moc. "Pouze šílenec si myslí, že je král nebo císař." (Pascal) Může to být i naše zkušenost: Sebevědomě mluvíme o něčem, co se nám povedlo. Mluvíme, jako bychom měli svůj život plně pod kontrolou. A náhle se cosi přihodí. A tím cosi se všechny naše důvody k chlubení zboří. Takové chvíle nám mohou udělit cennou lekci o naší naprosté závislosti na Bohu (sr. Ž 30).

Po sedmi letech se králi rozum vrátil. Přesněji řečeno: Bůh mu vrátil rozum. Prvním projevem jeho návratu k lidskosti byla chvála na adresu Boží. Nevychvaluje sebe, vychvaluje Boha jako věčného a absolutního vládce. To je projev zdravého ducha. Král byl potom znovu dosazen do své královské funkce. A tak jako jeho svědectví začínalo chválou Boha, chválením Boha i končí. Z vlastní zkušenosti poznal Boží svrchovanou vládu nad lidskými královstvími (srov. Jb 42,5). Jeho příběh je však pro nás ujištěním, že pozemští vládcové jsou v Božích rukou.

Otázky k zamyšlení a rozhovoru:

1/ Co všechno v nás může vyvolat falešnou sebejistotu?

2/ Jak na vás působí myšlenka, že vládcové a vlády světa jsou pod Boží kontrolou?

Daniel
Zastavení třetí